

Γενικά

Κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας σας ως πολιτικοί μηχανικοί, θα χρειαστεί να παρουσιάσετε τη δουλειά σας μπροστά σε ακροατήριο, ασχέτως του τομέα όπου θα εργαστείτε. Πέρα από το περιεχόμενο καθεαυτό, το πώς θα το παρουσιάσετε έχει μεγάλη σημασία για να μπορέσετε να πείσετε για την ποιότητά του. Το να κάνετε μια τέλεια παρουσίαση είναι κάτι που χρειάζεται εμπειρία και σημαντική ενασχόληση: Εν μέρει είναι τέχνη, αλλά είναι και τεχνική. Με το παρόν ευελπιστούμε να σας βοηθήσουμε ως προς το δεύτερο, δίνοντάς σας μια σειρά από κανόνες για παρουσιάσεις επιστημονικού τύπου οι οποίες θα σας βοηθήσουν να μην υποπέσετε σε σφάλματα. Με την εμπειρία, θα εξελίξετε την προσωπική σας άποψη και τεχνική και θα διαπιστώσετε ότι κάποιιοι από αυτούς μπορούν να παραβιαστούν χωρίς να επιφέρουν προβλήματα. Για την αρχή όμως θα ήταν καλό να τους τηρήσετε πιστά.

Προετοιμασία της παρουσίασης

1. Μαθαίνουμε πόσο καθαρό χρόνο ομιλίας θα έχουμε στη διάθεσή μας (δηλαδή χωρίς τις ερωτήσεις). Υπολογίζουμε περίπου 1 – 1.5 διαφάνεια ανά λεπτό παρουσίασης, αναλόγως του πόσο «γεμάτες» θα είναι. Αν υπάρχουν τυχόν σημεία που ίσως να χρειάζονται επιπλέον διευκρίνιση αλλά δεν υπάρχει χρόνος για να τα πείτε με λεπτομέρεια, μπορείτε να προσθέσετε μετά το τέλος της παρουσίασης μερικές επιπλέον διαφάνειες που θα τις αξιοποιήσετε μόνο αν προκύψει σχετική ερώτηση.
2. Η πρώτη διαφάνεια πρέπει να είναι «διαφάνεια τίτλου» και να περιέχει τον τίτλο της παρουσίασής σας, το όνομά σας, την ημερομηνία και όποια άλλη χρήσιμη πληροφορία προσδιορίζει τη συγκεκριμένη παρουσίαση.
3. Η δεύτερη διαφάνεια σε μεγάλης διάρκειας παρουσιάσεις πρέπει να περιέχει έναν συνοπτικό πίνακα περιεχομένων της παρουσίασης. Για σύντομες παρουσιάσεις μπορείτε να τον παραλείψετε.
4. Στη συνέχεια, η δομή της παρουσίασης οφείλει να υπακούει στο γνωστό κανόνα εισαγωγή/κυρίως θέμα/συμπεράσματα: Πείτε τους τι θα τους πείτε, πείτε το και μετά πείτε τους τι τους είπατε. Είναι καλό να υπάρχει ένα κεντρικό μήνυμα που διαπερνά την παρουσίαση και θα μείνει στο ακροατήριο.
5. Στην εισαγωγή της παρουσίασης προσπαθείστε να δώσετε ένα ισχυρό κίνητρο στο ακροατήριο για να σας προσέξει. Εξηγήστε για ποιο λόγο αξίζει τον κόπο να ασχοληθεί το συγκεκριμένο ακροατήριο με το συγκεκριμένο θέμα.
6. Όταν αλλάζετε ενότητα φροντίστε η μετάβαση να είναι εννοιολογικά ομαλή. Πρέπει να καθίσταται σαφές το ότι η τρέχουσα ενότητα φυσιολογικά συνεχίζεται με την επόμενη.
7. Συχνά, ακόμα και εντός πανεπιστημίου, θα τύχει να είστε οι ειδικοί στο θέμα σας, έχοντας εμβαθύνει σε αυτό για πολύ καιρό, και θα πρέπει να το εξηγήσετε σε μη ειδικούς. Φροντίστε, λοιπόν, να είστε κατανοητοί στο συγκεκριμένο ακροατήριο. Προσαρμόστε το

επίπεδο της παρουσίασης στο ακροατήριο, μην περιμένετε ότι το ακροατήριο θα προσαρμοστεί στο δικό σας επίπεδο μέσα στα λίγα λεπτά της ομιλίας σας.

8. Συνήθως βοηθάει να κινείστε από το γενικό προς το μερικό ή να δείξετε μια πορεία στην εργασία σας. Αν παρουσιάσετε ένα κτίριο, μπορείτε π.χ. να ξεκινήσετε με όψεις, τομές και κατόψεις προτού αρχίσετε να συζητάτε διατομές και μέλη. Επίσης, κάποιος θα μπορούσε να επιλέξει να δείξει (σύντομα) τις αρχικές σκέψεις για το φορέα του κτιρίου ή την προδιαστασιολόγηση και μετά το πώς οδηγήθηκε στην τελική μορφή. Αν παρουσιάζετε ένα πιο γενικό επιστημονικό θέμα, είναι χρήσιμο να εξηγήσετε από την αρχή τη σημασία του και τη θέση του στην επιστήμη, δηλαδή να πείτε γιατί χρειάζεται να ασχοληθούμε με αυτό και πώς συνδέεται με άλλα παρεμφερή θέματα.
9. Σε παρουσιάσεις σε άτομα σχετικά με το αντικείμενο (για παράδειγμα όταν παρουσιάζετε την ανάλυση/σχεδιασμό κτιρίου σε μηχανικούς ή μια εργασία σε μάθημα) είναι καλό να δείχνετε επιλεκτικά τους βασικούς ελέγχους, χωρίς να επαναλαμβάνετε την εξίσωση του κανονισμού, αλλά μόνο την τελική ανίσωση. Για παράδειγμα, για έλεγχο λειτουργικότητας σε μια δοκό θα μπορούσατε να γράψετε: $d_{max} = 2.34cm < 3.00cm (L/300)$. Μην το κάνετε ποτέ όμως αυτό σε μη ειδικούς. Θα τους κουράσετε.
10. Οι διαφάνειες πρέπει να είναι απλές στην εμφάνιση: Λίγα ή καθόλου διακοσμητικά στοιχεία, λελογισμένη χρήση χρωμάτων για να μην κουράζει, όχι άχρηστα «κινούμενα σχέδια», π.χ. κατά τη μετάβαση από τη μία διαφάνεια στην άλλη. Τα animations σπαταλούν χρόνο και αποσπούν την προσοχή του κοινού. Χρησιμοποιείτε τα ελάχιστα και μόνον όταν είναι απαραίτητο, π.χ. για να κινητοποιήσετε το ακροατήριο υποβάλλοντας μια ερώτηση στο άνω μισό της διαφάνειας και εμφανίζοντας στη συνέχεια την απάντηση στο κάτω μισό.
11. Οι διαφάνειες πρέπει να είναι ευανάγνωστες. Εμφανείς γραμμές στα γραφήματα (πάχος πάνω από 2pt), μεγάλα μεγέθη γραμματοσειρών (πάνω από 18pt), γραμματοσειρές sans-serif (π.χ. Arial/Helvetica) ή semi-serif (π.χ. Calibri) και όχι serif (Times).
12. Οι διαφάνειες πρέπει να είναι λιτές σε περιεχόμενο: Το πολύ 2 γραφήματα ή 6 γραμμές κείμενο (μαζί με τις εξισώσεις) ανά διαφάνεια. Δε χρειάζεται ούτε το όνομά σας, ούτε το όνομα του πανεπιστημίου ή του μαθήματος, εκτός ίσως αν ανεβάσετε την παρουσίασή σας σε ανοιχτή ιστοσελίδα.
13. Το κείμενό σας να είναι λακωνικό. Δε θα βάζετε ποτέ το κείμενο που θέλετε να εκφωνήσετε να εμφανίζεται λέξη προς λέξη στην οθόνη (εκτός αν είναι π.χ. ρήση άλλου προσώπου που θέλετε να μεταφέρετε επακριβώς). Αρκεί μια σύντομη περίληψή του σε λίστα λίγων «τίτλων» που δε θα τη διαβάσετε γραμμή προς γραμμή, αλλά θα την αναπτύξετε με δικά σας λόγια κατά την παρουσίαση. Ο ρόλος του κειμένου είναι (α) να σας θυμίζει τι θέλετε να πείτε και (β) να βοηθήσει κάποιον από το ακροατήριο που στιγμιαία αφαιρέθηκε να «επανασυνδεθεί» με μια ματιά. Μην βάλετε το ακροατήριο στον πειρασμό να διαβάσει το κείμενό σας.
14. Αποφύγετε να βάλετε οτιδήποτε πρόσθετο που δε θα το συζητήσετε αλλά απλά θα το προσπεράσετε. Δείχνει προχειρότητα. Χαρακτηριστικά, αποφύγετε τους πίνακες: Σπανίως τους διαβάσετε ολόκληρους.
15. Αριθμίστε τις διαφάνειες, ώστε να είναι ευκολότερος ο χειρισμός των ερωτήσεων και απαντήσεων στο τέλος.

16. Βάλτε ένα πολύ συνοπτικό τίτλο σε κάθε διαφάνεια.
17. Κάνετε όσες πρόβες χρειαστούν ώστε να αισθανθείτε άνετα και να υπολογίσετε τον απαιτούμενο χρόνο. Για να υπολογίσετε τον χρόνο πρέπει να μιλάτε και όχι απλώς να σκέφτεστε τι θα πείτε. Βάλτε μπροστά σας ένα κοινό από 2-3 φίλους ή συμφοιτητές γυρίστε την οθόνη του Η/Υ προς το μέρος τους και παρουσιάστε. Ακόμα καλύτερα βιντεοσκοπήστε την εμφάνισή σας και δείτε τη. Σιγουρευτείτε ότι τηρείτε το χρόνο που θα σας δοθεί και ότι ολοκληρώνετε την παρουσίασή σας χωρίς να κολλάτε ή να κομπιάζετε. Δώστε τους ένα αντίγραφο του επόμενου κεφαλαίου αυτών των οδηγιών (εκτέλεση της παρουσίασης) και ζητήστε τους να σχολιάσουν τα λάθη σας. Βεβαιωθείτε ότι και οι άσχετοι με το θέμα κατάλαβαν έστω και πολύ χοντρικά για τι πράγμα μιλάτε. Αποφύγετε όμως να «μάθετε την παρουσίαση» και να την απαγγέλετε σαν ποίημα. Προσπαθήστε να παρουσιάζετε ελεύθερα και χαλαρά.
18. Σιγουρευτείτε ότι δεν θα υπάρξουν «τεχνικά προβλήματα». Έχετε από πριν το αρχείο της παρουσίασης στο PC που θα χρησιμοποιηθεί για την παρουσίαση, μην προσπαθήσετε να το μεταφέρετε εκείνη την ώρα. Όταν μια παρουσίαση είναι προγραμματισμένη να αρχίσει συγκεκριμένη ώρα πρέπει όλα να είναι έτοιμα για να αρχίσει εκείνη την ώρα. Σιγουρευτείτε ότι οι εκδόσεις windows και office του PC στο οποίο ετοιμάσατε την παρουσίαση και εκείνου στο οποίο θα την παρουσιάσετε είναι συμβατές, ώστε να μην υπάρχουν π.χ. γραμματοσειρές που δεν αναγνωρίζονται, video που δεν παίζουν ή άλλα τέτοια προβλήματα.

Εκτέλεση της παρουσίασης

1. Πάντα όρθιοι, ποτέ καθιστοί (εφόσον δεν υπάρχει ιατρικός λόγος).
2. Πάντα καλοντυμένοι, τουλάχιστον τόσο καλά όσο και το κοινό σας. Για επαγγελματικές παρουσιάσεις επιβάλλεται σακάκι ή κουστούμι με γραβάτα για τους άντρες και κάτι ανάλογο για τις γυναίκες, ασχέτως του τι φοράει το ακροατήριο.
3. Καθώς μιλάμε κοιτάζουμε το κοινό μας, όχι την οθόνη προβολής πίσω μας, ούτε τυχόν σημειώσεις, τα πόδια μας ή την οροφή. Μπορούμε να γυρίσουμε να δείξουμε κάτι στην οθόνη, αλλά δε μένουμε εκεί με την πλάτη γυρισμένη στο κοινό.
4. Δεν εστιάζουμε σε ένα μόνο άτομο (που θα νιώσει άβολα) αλλά επιδιώκουμε να έχουμε επαφή με όλη την αίθουσα σαρώνοντας με το βλέμμα μας και δεξιά και κέντρο και αριστερά, αλλά και πρώτη έως τελευταία σειρά.
5. Μιλάμε με αρκετή ένταση ώστε να μας ακούει όλη η αίθουσα. Φροντίζουμε η φωνή μας να έχει χρώμα αντί να είναι μονότονη. Βοηθάει να «τονίζουμε» το κείμενο, π.χ. με ανεβάσματα και κατεβάσματα της φωνής και ποικιλία στην εκφώνηση ώστε να μην αποκοιμηθεί το ακροατήριο. Με περισσότερη εμπειρία θα δείτε ότι βοηθάει να έχετε κάτι διασκεδαστικό να πείτε για να σπάει η μονοτονία, καλύτερα όμως να μην το δοκιμάσετε στις πρώτες σας παρουσιάσεις σε κοινό.
6. Γενικώς προσέχετε το χρόνο σας κατά την παρουσίαση για να μην καθυστερήσετε. Δε χρειάζεται να πηγαίνετε ούτε πολύ γρήγορα, ούτε πολύ αργά, αλλά περίπου στο ρυθμό μιας κανονικής συνομιλίας. Αν βλέπετε κατά τις πρόβες ότι αναγκάζετε να τρέχετε για να

προλάβετε να τα πείτε όλα εντός χρόνου, καλύτερα να μειώσετε το περιεχόμενο των διαφανειών σας.

7. Όπως κάθε καλός μουσικός, δεν θα παίζετε μόνο τις νότες αλλά και τις παύσεις. Δηλαδή, βάλτε πραγματικές τελείες στις προτάσεις σας και μην τις συνδέετε με τα κλασικά «εεεεεεεεεε» ή «μμμμμμμμμ».
8. Αν δεν θυμάστε κάτι που θέλατε να πείτε, απλώς προσπεράστε το. Μην «κολλήσετε» προσπαθώντας να το θυμηθείτε.
9. Θυμηθείτε τόσες και τόσες διαλέξεις που έχετε παρακολουθήσει και σκεφτείτε ποιες σας άρεσαν και γιατί. Θα καταλάβετε πολλά έτσι.